

OMNIBUS 2007

7.03.2007

SOWA – klasa II gimnazjum

Czas trwania konkursu: 45 minut

Witamy Cię. Otrzymujesz od nas 108 punktów – tyle ile masz decyzji do podjęcia. Za każdą poprawną odpowiedź dopisujemy Ci jeszcze 1 punkt, za błędną zabieramy dany punkt. Gdy nie odpowiadasz, zachowujesz подарowany punkt. Pamiętaj, że każda z odpowiedzi A, B, C, D może być fałszywa lub prawdziwa. **W czasie konkursu nie wolno używać słowników, notatek, podręczników itp.**

*Życzymy przyjemnej pracy. POWODZENIA!***Jerzy Besala: „Po potopie do rozbiórki” Polityka nr 48 2 grudnia 2006**

Ochotę na koronę wawelską miał Jerzy II Rakoczy, książę siedmiogrodzki od 1648 r. W czasie potopu szwedzkiego senat, a potem Jerzy Lubomirski za przyzwoleniem Jana Kazimierza, ofiarowali Węgrowi, że polski król przyjmie do adopcji jego syna, a także sukcesję tronu polskiego po śmierci Jana Kazimierza. Magnatów i szlachtę polską pociągało to, że rządy Jerzego II na Węgrzech były łagodne i panowało tam równouprawnienie wyznań, pomimo że Rakoczy katolikiem nie był. A poza tym: „postawę miał pokaźną, zuchowatą” – jak pisał Ludwik Kubala, a Polacy przepadali wciąż za wojennymi panami.

W 1653 r. Rakoczy zawarł przymierze z Polską. Ale w czasie potopu pilnie przyglądał się sytuacji w Rzeczypospolitej, nie kwapiąc się do wyzwalania ziem polskich (...) Jerzy II Rakoczy zaprzysiął traktat wieczystej przyjaźni przysłany przez Bohdana Chmielnickiego, to samo uczynił uroczyście hetman kozacki. Obie strony zobowiązywały się udzielić sobie pomocy wojskowej.

Jednocześnie trwały rozmowy siedmiogrodzko-szwedzkie. Oprócz tytułu króla Polski, ziem (...) Rakoczy żądał Krakowa i największego kąska – salin małopolskich, które przynosiły ogromne dochody. Książę zdawał sobie sprawę, że w tym momencie to on rozdaje karty w rozbiórce Polski i pozwalał sobie rzucić na stół „papier i pióro oburzony”, wołając ironicznie do posłów szwedzkich: „Zabierzcie sobie wszystko”. Ale Szwecja była zbyt słaba, by podbić całą Rzeczypospolitą. W tym czasie finalizowały się rozmowy polsko-austriackie 1 grudnia cesarz Ferdynand III podpisał traktat przymierza z Polską, zobowiązując się oddać na żołąd polski 4 tys. żołnierzy.

Świadom tych zabiegów i sojuszy Karol Gustaw nakazał swym posłom „przyjąć, co można”, byle Rakoczy stanął w szeregach koalicji antypolskiej. I tak 6 grudnia 1656 r., w trzy miesiące po zawarciu wieczystej przyjaźni kozacko-siedmiogrodzkiej, w Radnot na Węgrzech (obecnie rumuńskie Iernut) stanął nowy sojusz wieczysty. Tym razem między Karolem Gustawem a Rakoczem.

W istocie był to traktat rozbiorowy Rzeczypospolitej. Szwedzki król zatrzymywał dla siebie Prusy Królewskie, Kujawy, północne Mazowsze, Żmudź, Inflanty i Kurlandię. Wielkopolskę przekazywał elektorowi brandenburskiemu i księciu Prus Fryderykowi Wilhelmowi. Ukraina została przekazana Bohdanowi Chmielnickiemu, a województwo nowogródzkie, jako księstwo dziedziczne – Bogusławowi Radziwiłłowi.

1. W tekście powyższym osobą mówiącą jest:

- A) historyk B) znawca dziejów XVII-wiecznej Polski C) narrator wszechwiedzący D) archeolog

2. W powyższym fragmencie artykułu autor:

- A) przywołuje opinie innych pisarzy B) stosuje cytaty
C) bezpośrednio zwraca się do czytelnika D) interpretuje fakty

3. W powyższym tekście:

- A) można doszukać się elementów fikcji literackiej B) wiele sądów i opinii ma charakter prowokacji
C) piszący wyraźnie zaznacza kontrowersyjność wielu wygłaszanych przez siebie ocen
D) wszystkie sądy i opinie są subiektywne

4. Jerzy II Rakoczy:

- A) budził zaufanie polskich panów, ze względu na jego styl rządzenia w Siedmiogrodzie
B) imponował szlachcie polskiej wyglądem C) budził nieufność u polskiej szlachty gdyż był innowiercą
D) ujmował szlachtę swoją gorliwością religijną i przywiązaniem do katolicyzmu

5. Na podstawie lektury powyższego tekstu księcia siedmiogrodzkiego można nazwać:

- A) wytrawnym graczem politycznym B) lojalnym sojusznikiem Polski
C) władcą świadomym swojej pozycji D) człowiekiem przebiegłym

6. Szlachta i magnateria Polska obiecywała Jerzemu II Rakoczemu:

- A) małopolskie kopalnie soli B) sukcesję tronu po śmierci Jana Kazimierza C) pomoc wojskową
D) wieczysty sojusz wojskowy między Polską a Siedmiogrodem

7. Na podstawie lektury powyższego artykułu można stwierdzić, że prawdą jest opinia:

- A) równoległe z rokowaniami Rakoczego z Karolem Gustawem Polska toczyła rozmowy z cesarzem Ferdynandem III
B) Rakoczy liczył, że polską koronę otrzyma od Szwedów C) Austria wsparła Polskę w wojnie ze Szwecją
D) w czasie potopu szwedzkiego Rakoczy stał się stronnikiem Szwecji

8. Mocną pozycję Rakoczego w rokowaniach ze Szwedami autor artykułu zaznacza:

- A) wprowadzając do tekstu dosłowną wypowiedź Rakoczego B) opisując jego zachowanie
C) stosując stały związek frazeologiczny D) przedstawiając listę żądań Jerzego II

9. Wśród postaci historycznych wymienionych w tekście:
- A) wszystkie noszą tytuły królewskie B) znajdują się również takie, które znane są z kart literatury (lub filmu)
- C) można znaleźć również wrogów Polski D) znajdują się osoby legendarne
10. Z powyższego tekstu można dowiedzieć się, że:
- A) politycy polscy poszukiwali w XVII wieku człowieka, któremu można będzie przekazać tron
- B) Karol Gustaw ugiął się pod naciskami Rakoczego, obawiając się nadmiernego wzrostu siły polskiego władcy
- C) rokowania między Rakoczym a Chmielnickim były niezwykle trudne i nerwowe
- D) Jerzego II Rakoczego zgubiła niecierpliwość
11. O kompozycji powyższego fragmentu artykułu możemy powiedzieć, że:
- A) wygłoszona na początku teza w dalszej części wywodu jest argumentowana
- B) cały wykład zmierza do efektownego zakończenia
- C) piszący w chronologicznym porządku przedstawia przebieg wydarzeń, kończąc podsumowaniem ukazującym skutki omawianych wypadków
- D) autor konsekwentnie rozwija jeden wątek
12. Celem, jaki autor postawił sobie w tym tekście, może być:
- A) zaskoczenie czytelnika niespodziewanym zakończeniem B) prezentacja przebiegu wydarzeń
- C) przedstawienie nowych faktów tłumaczących zmianę oceny wydarzeń D) ocena postaci związanych z historią Polski
13. Styl wywodu w przedstawionym artykule charakteryzuje się:
- A) rzeczowością B) ekstrawagancją C) klarownością D) kwiecistością
14. Wprowadzone cytaty mają za zadanie:
- A) udowodnić słuszność poglądów głoszonych przez autora B) ożywić i uatrakcyjnić wywód
- C) zilustrować dramaturgię opisywanych wydarzeń D) przybliżyć czytelnikowi opisywane wydarzenia
15. W pierwszym zdaniu powyższego tekstu można znaleźć:
- A) rzeczownik w bierniku B) zaimek C) orzeczenie imienne D) przymiotnik
16. W tym samym zdaniu (pierwszym) nie ma:
- A) podmiotu B) przydawki C) orzeczenia D) podmiotu domyślnego
17. Na przedostatnią sylabę akcent przypada w wyrazie:
- A) ofiarowali B) przepadli C) szwedzkiego D) król
18. W ostatnim zdaniu powyższego tekstu występuje:
- A) wtrącenie B) orzeczenie imienne C) wyliczenie D) nazwa własna
19. Tyle samo liter co głosek znajduje się w wyrazie:
- A) przyjmie B) ofiarowali C) czasie D) pociągało
20. W ostatnim zdaniu:
- A) wszystkie wyrazy są odmienne B) znajduje się imiesłów
- C) występuje zaimek D) występują wyrazy nieodmienne

Ignacy Krasicki „Szczur i kot”

"Mnie to kadzą" - rzekł hardzie do swego rodzeństwa
 Siedząc szczur na ołtarzu podczas nabożeństwa.
 Wtem, gdy się dymem kadzidl zbytecznych zakrzusił,
 Wpadł kot z boku na niego, porwał i uduślił.

21. W powyższym utworze można znaleźć:
- A) rymy parzyste B) morał wyrażony na początku tekstu C) puentę D) opis
22. Utwór powyższy charakteryzuje się:
- A) pouczającym charakterem B) kondensacją treści C) opisowością D) liryzmem
23. Umieszczona w utworze kwestia szczura ma za zadanie:
- A) zastąpić opis B) zatrzymać akcję w punkcie szczytowego napięcia
- C) ożywić akcję D) przybliżyć wydarzenia odbiorcy
24. W pierwszym wersie powyższego utworu można znaleźć:
- A) przysłówek B) rzeczownik w dopełniaczu C) zaimek D) dwa czasowniki w czasie przeszłym
25. Z powyższego tekstu można wywnioskować, że:
- A) pycha może zgubić B) nasze osiągnięcia zawsze budzą czyjś gniew
- C) nigdy nie można zapominać o ostrożności D) silniejszy zawsze wygrywa
26. Zwierzęta przedstawione w powyższym utworze:
- A) zachowaniem i wyglądem przypominają ludzi B) wyglądają karykaturalnie
- C) przedstawiają ludzkie wady D) sportretowane zostały realistycznie
27. O autorze powyższego utworu możemy powiedzieć, że:
- A) jako pierwszy poeta pisał w języku polskim B) pochodził z wielkiego polskiego rodu
- C) był duchownym D) znał osobiście ostatniego króla Polski